

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

ความขัดแย้งในการจัดการโครงการก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม:
ศึกษากรณี จังหวัดชลบุรี

ชเลพาหะ ห่องกบภัยก่อน
ภาคตะวันออก

สุริยัน บุญแท้

3 1 ก.ค. 2546

167124

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

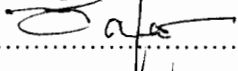
มีนาคม 2546

ISBN 974-9586-19-0

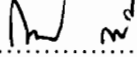
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

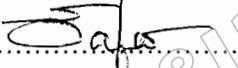
..... ประธาน

(ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... กรรมการ

(ดร.โกวิท กระจ่าง)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

(ดร.ชัยยนต์ ประดิษฐ์ศิลป์)

..... กรรมการ

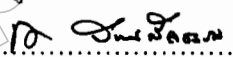
(ดร.โกวิท กระจ่าง)

..... กรรมการ

(ดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์)

..... กรรมการ

(ดร.วีระ สมบูรณ์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลลาภ รัตนสังข์ธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 19 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2546

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนและส่งเสริมการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำปีการศึกษา 2545

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากหลายท่านที่อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยเฉพาะ ดร.ชัยยงค์ ประดิษฐศิลป์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษาและกำกับดูแลการวิจัยอย่างใกล้ชิด ดร.โกวิท กระจ่าง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่ให้การสนับสนุนด้านเอกสาร และดร.สัมฤทธิ์ ยศสมศักดิ์ หัวหน้าภาควิชารัฐศาสตร์ ที่ให้คำแนะนำเพิ่มเติมอันเป็นประโยชน์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ และผู้อำนวยความสะดวกในการทำวิทยานิพนธ์ทุกท่าน พร้อมกันนี้ต้องขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่เป็นแหล่งให้ทุนอุดหนุนการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกคนที่เอื้อเฟื้อเกื้อกูลในด้านต่าง ๆ ตลอดจนร่วมสนทนาเชิงวิชาการให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณ พ่อ แม่ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา และขอขอบคุณพี่ชาย น้องสาว ที่เป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

สุริยัน บุญแท้

43912047: สาขาวิชา: รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต; รป.ม. (นโยบายสาธารณะ)

คำสำคัญ: ความขัดแย้ง/ ศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม

นายสุริยัน บุญแท้: ความขัดแย้งในการจัดการโครงการก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม: ศึกษากรณี จังหวัดชลบุรี (CONFLICTS IN THE MANAGEMENT OF THE ESTABLISHMENT OF COMPREHENSIVE GARBAGE DISPOSAL CENTER PROJECT: A CASE STUDY OF CHONBURI PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: ดร.ชัยชนต์ ประดิษฐ์ศิลป์, ร.ด., ดร.โกวิท กระจำง, D.TECH.Sc. 150 หน้า. ISBN 974-9586-19-0

วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้มุ่งอธิบายสาเหตุและเงื่อนไขของความขัดแย้งในการจัดการโครงการก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม จังหวัดชลบุรี รวมถึงศึกษาวิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้เสีย แนวทางการยุติปัญหา และผลกระทบของความขัดแย้ง โดยดำเนินการวิจัยตามแนวประวัติศาสตร์เชิงคุณภาพ (historical qualitative research) เน้นเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (key-informants) นำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากเอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของความขัดแย้งมาจากการที่โครงการก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อผลกระทบทั้งทางด้านสิ่งแวดล้อมและด้านเศรษฐกิจ ขณะที่ผลประโยชน์ที่จะนำมาชดเชยหรือทดแทนนั้นไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้เพียงพอ นำไปสู่การรวมตัวกันของประชาชนเพื่อคัดค้านการก่อตั้งโครงการ พร้อมกันนั้นกลไกการตัดสินใจที่มีลักษณะสั่งจากบนลงล่าง และการประชาสัมพันธ์โครงการที่ไม่ชัดเจนถูกต้อง ได้สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนเป็นอย่างมาก จนกลายเป็นเงื่อนไขที่ขยายความขัดแย้ง ทั้งฝ่ายประชาชนที่คัดค้านและฝ่ายผู้รับผิดชอบโครงการต่างพยายามที่จะผลักดันเป้าหมายของตนอย่างเต็มที่ จนไม่สามารถผสมผสานความต้องการร่วมกันได้ ในที่สุดผู้รับผิดชอบโครงการก็ต้องตัดสินใจย้ายโครงการไปก่อตั้งในพื้นที่แห่งใหม่เพื่อยุติความขัดแย้ง แต่กระนั้นประชาชนที่เข้าร่วมคัดค้านโครงการยังเกิดวิกฤติศรัทธาต่อผู้บริหารท้องถิ่นที่ให้การสนับสนุนโครงการ จนทำให้การบริหารท้องถิ่นไม่ราบรื่น องค์กรที่ดีในระยะยาว ผลจากความขัดแย้งได้กระตุ้นให้ประชาชนสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะมากขึ้น และยังทำให้ฝ่ายต่าง ๆ ใส่ใจต่อการแก้ปัญหามูลฝอยล้นเมืองอย่างจริงจังมากขึ้นอีกด้วย จากผลการศึกษาดังกล่าว ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าแนวทางที่จะลดหรือป้องกันความขัดแย้งในการนำนโยบายก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวมไปปฏิบัตินั้น ประชาชนควรมีส่วนร่วมตลอดทั้งกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งคือการเข้าเป็นหนึ่งในไตรภาคี ในกระบวนการเลือกพื้นที่ก่อตั้ง และกระบวนการตรวจสอบการดำเนินโครงการ

43912047: MAJOR: PUBLIC ADMINISTRATION; MPA (PUBLIC POLICY)

KEYWORD: CONFLICT/ COMPREHENSIVE GARBAGE DISPOSAL CENTER

SURIYAN BOONTHAE: CONFLICTS IN THE MANAGEMENT OF
THE ESTABLISHMENT OF COMPREHENSIVE GARBAGE DISPOSAL CENTER PROJECT:
A CASE STUDY OF CHONBURI PROVINCE. THESIS ADVISORS: CHAIYON PRADITSILP,
Ph.D. (POLITICAL SCIENCE), KOVIT KRACHANG, D.TECH.Sc. 150 P. ISBN 974-9586-19-0

The research was aimed to study the causes and conditions of conflicts in the management of the establishment project of comprehensive garbage disposal center in Chonburi Province, and also to study conflicts management of the stake-holders of this project, the way to solve problems and the effects of the conflicts. The methodology applied in this research was the historical qualitative method analyzing informations collected from key-informants and relating documents.

As the consequence of this research it was found that the conflicts derived from the unreliable outcome of the project, which could cause risks in both environmental and economic aspects. In addition, the compensated advantage could not adequately respond to the people's requirement. This could lead to mob protest of the project. Unclear Top Down decision and the public relation of this project made people disagree and unsatisfied and later on, became the condition to expand the conflicts. Both the protesting people and the supporting people tried to push their goal so extremely that they could not blend their requirement together. Finally, the responsible personnel of this project made a decision to move the project to a new area in order to stop the protest. However, the people who joined the mob continued being unsatisfied with the local administrators who supported the project causing irritation and inefficiency of the administration. Anyway, in a long term, the result of the conflict could motivate the people to be more interested in joining public activities. Furthermore, it would beware the other departments of the garbage problem solving. From the studying above, the researcher have a suggestion that the way to reduce or prevent the conflict in establishing the garbage disposal center policy, people should be allowed to participate throughout all the processes of the project, and the most importantly being allowed to be tripartite in choosing the site for establishment and also monitoring the project management.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	8
ขอบเขตของการวิจัย.....	8
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับความขัดแย้ง.....	10
ความหมายของความขัดแย้ง.....	10
แนวคิดทฤษฎีที่ว่าด้วยความขัดแย้ง.....	11
ประเภทของความขัดแย้ง.....	19
แนวทางจัดการความขัดแย้ง.....	21
กระบวนการของความขัดแย้ง.....	22
ผลกระทบของความขัดแย้ง.....	24
แนวคิดเกี่ยวกับมูลฝอยและการจัดการมูลฝอย.....	24
ความหมายของมูลฝอย.....	24
ประเภทของมูลฝอย.....	25
แหล่งกำเนิดมูลฝอย.....	26
วิธีการกำจัดมูลฝอย.....	29

การเลือกสถานที่กำจัดมูลฝอย.....	30
ผลกระทบจากปัญหามูลฝอย.....	32
แนวคิดเกี่ยวกับ โครงการศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม.....	33
หลักการและเหตุผล.....	33
แผนและนโยบายที่มารองรับโครงการ.....	33
หลักเกณฑ์การดำเนินงาน	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
กรณีเงินกู้ อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง.....	37
กรณีโครงการ โรงไฟฟ้ามูลฝอยถิกไนต์ อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.....	38
กรณีโรงบำบัดของเสียมีพิชที่สวอร์น ฮิลล์ ในอัลเบอร์ตา แคนาดา.....	39
3 วิธีการศึกษา.....	42
ลักษณะการวิจัย.....	42
การเก็บข้อมูล.....	42
ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน.....	42
ข้อมูลเกี่ยวกับความขัดแย้งในการจัดการโครงการ.....	43
การบันทึกข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
4 ข้อมูลพื้นฐาน และที่มาของความขัดแย้ง.....	45
ความเป็นมาและสาระสำคัญของโครงการก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม จังหวัด ชลบุรี.....	45
ภูมิหลังของชุมชน.....	55
สาเหตุและเงื่อนไขของความขัดแย้ง.....	60
ผลกระทบของโครงการ.....	60
ผลประโยชน์ของโครงการ.....	65
กลไกในการจัดการโครงการ.....	68
5 การจัดการความขัดแย้ง ทางออก และผลกระทบ	74
วิธีการจัดการความขัดแย้งของผู้มีส่วนได้เสีย.....	74

การจัดการความขัดแย้งโดยฝ่ายคัดค้าน.....	74
การจัดการความขัดแย้งโดยฝ่ายสนับสนุน.....	78
การจัดการความขัดแย้งโดยตัวแทนภาครัฐ.....	83
แนวทางการแก้ปัญหาความขัดแย้ง.....	89
การย้ายที่ตั้งโครงการ.....	89
การจัดการโครงการในพื้นที่แห่งใหม่.....	92
ผลกระทบของความขัดแย้ง.....	94
ผลกระทบในเชิงลบ.....	94
ผลกระทบในเชิงบวก.....	96
6 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	102
สรุปผลการวิเคราะห์.....	102
อภิปรายนัยเชิงทฤษฎี.....	107
ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย.....	109
การเลือกสถานที่ก่อตั้งโครงการ.....	109
การดำเนินโครงการ.....	112
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	112
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	121
ภาคผนวก ก.....	122
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	126
ภาคผนวก ง.....	128
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	139

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ตัวเลขคาดการณ์ของปริมาณมูลฝอยทั่วประเทศในช่วงปี พ.ศ. 2540-2560.....	4
2 ปริมาณมูลฝอยที่คาดว่าจะเกิดในจังหวัดชลบุรี ในปี พ.ศ. 2543-2558.....	6
3 การเปรียบเทียบทางเลือกพื้นที่ก่อตั้งโครงการศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม จังหวัดชลบุรี ตามแผนกำหนดเดิม.....	49
4 จำนวนประชากรอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.....	56
5 จำนวนโรงงานอุตสาหกรรมในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.....	65
6 จำนวนผู้ประกอบการและประเภทยุติการค้าในอำเภอหนองใหญ่ จังหวัดชลบุรี.....	68
7 จำนวนและร้อยละของผู้เข้าร่วมประชาพิจารณ์.....	86
8 การเปรียบเทียบพื้นที่บริเวณใกล้เคียงกับศูนย์กำจัดมูลฝอยเดิม 3 แห่ง เพื่อศึกษาทาง เลือกโครงการก่อตั้งศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม จังหวัดชลบุรี.....	91

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กระบวนการของความขัดแย้ง.....	23
2 พื้นที่ก่อตั้งโครงการตามแผนกำหนดเดิม.....	53
3 ภูมิประเทศของอำเภอหนองใหญ่.....	57
4 ชุมชนย่านการค้าในอำเภอหนองใหญ่.....	68
5 สรุปผลการวิเคราะห์การวิจัย.....	106
6 ความสัมพันธ์แบบไตรภาคีในการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบรายละเอียดของ โครงการศูนย์กำจัดมูลฝอยรวม.....	111